

Kartka z kalendarza: święto Ofiarowania Pańskiego, Matki Boskiej Gromnicznej

Lutowy kalendarz obrzędowy wypełniony jest po brzegi świętami i towarzyszącymi im obrzędami, magicznymi praktykami oraz zwyczajami mającymi zapewnić urodzaj, dobrobyt i zdrowie. Nieprzypadkowe to nagromadzenie akurat w tym miesiącu, bowiem luty usadowił się na styku pór roku, kiedy dają o sobie znać pierwsze nieśmiałe podmuchy wiosny (w postaci wydłużonego dnia), a głowy gospodarzy zaprzętała troska o przyszły urodzaj. Nic dziwnego, że o dobrobyt zabiegano ze wszystkich sił – specjalistką od niemożliwego była oczywiście bogata tradycja! A że na przestrzeni wieków „zaprzyjaźniła się” z tradycją chrześcijańską, kulturowo-religijny dualizm sacrum i profanum, pierwiastki boski i świecki stworzyły w połączeniu niesamowitą mieszankę wspierającą człowieka w jego wędrówce po labiryncie losu. Lutowy kalendarz obrzędowy otwiera drugi dzień miesiąca – wówczas kościół obchodzi święto Ofiarowania Pańskiego, czyli Matki Boskiej Gromnicznej. Święto przypada czterdziestego dnia po Bożym Narodzeniu, ustanowione zostało na pamiątkę ofiarowania Pana Jezusa w świątyni jerozolimskiej i dokonania przez Matkę Bożą obrzędu oczyszczenia. Historia święta sięga IV w., zaś od V w. związany jest z nim zwyczaj procesji z zapalonymi świecami. W X w. doszedł zwyczaj ich święcenia – i tak, od ponad tysiąca pięciuset lat wierni podążają do domu z zapaloną świecą, która po poświęceniu nabiera nadzwyczajnych mocy. Na jej niebywałą rolę wskazuje nazwa – Gromnica. Wypalony jej płomieniem krzyż ponad drzwiami miał strzec domowników przed nieszczęściem, zapalone gromnice stojące w oknie miały ustrzec domostwo przed mściwym wzrokiem pioruna w czasie burzy (od słowa grom wywodzi się polska nazwa świecy), zmarłym w spokoju przejść na drugą stronę, zaś chorowitych ustrzec przed bólem gardła i jego następstwami (a o ten w lutym nietrudno). Więcej na temat leczenia stanów podgorączkowych ma do powiedzenia św. Błażej (o czym szerzej opowiemy jutro), stąd dzisiejszą opowieść z powrotem kierujemy na tory tradycji skrupulatnie odnotowując, że święto Ofiarowania Pańskiego ma charakter przełomowy – zarówno w kalendarzu religijnym, bowiem kończył okres śpiewania kolęd oraz kalendarzu rolniczym – wszakże *Gromnica – zimy połowica*. Wiosna coraz bliżej. A wraz z nią Wielkanoc. Ale przed nami jeszcze duchowe przygotowania do wielkiego dnia – Błażejki, Ostatki, wreszcie Wielki Post.

Podczas gdy wierni kościoła katolickiego obchodzą Ofiarowanie Pańskie drugiego lutego, w cerkwi święto to – jako jedno z 12 Wielkich Świąt – przypada 15 lutego. Ale o tym opowiemy wkrótce.

Katarzyna Nikołajuk